1 Μαΐου 2022

Ἡ παιδική ἡλικία τοῦ Γρηγόριου Νύσσης

Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Θεολογία και Ζωή / Ορθόδοξη πίστη

Τήν... ἀταξία αὐτή τοῦ ἁγ. Γρηγορίου μᾶς τή διηγεῖται ὁ ἴδιος. Καί τή διηγεῖται σέ ὁμιλία του μέ ἀφορμή τή μνήμη τῶν Τεσσαράκοντα Μαρτύρων, ὄχι μόνο ἐπειδή ἡ παιδική του ἀταξία συνδέεται μέ τήν ἐπέτειο αὐτή, ἀλλά καί μέ τόν σκοπό νά

τιμήσει τούς Μάρτυρες καί νά οἰκοδομήσει τό πολυάριθμο ἀκροατήριό του.

Ἡ ἀταξία του συνδέεται ἄμεσα μέ τή μητέρα του Ἐμμέλια. Τό μικρό ἱστορικό ἔχει ὡς ἑξῆς: ἡ μητέρα τοῦ Γρηγορίου προερχόταν ἀπό οἰκογένεια πού συνδύαζε τήν εὐσέβεια, τήν κοινωνική προβολή καί τή μεγάλη κτηματική περιουσία, ἕνα μέρος τῆς ὁποίας βρισκόταν στήν Ἀρμενία. Ἡ ζωή της ἦταν ἀφιερωμένη στήν ἐπιτέλεση ἀγαθοεργῶν σκοπῶν, τούς ὁποίους πολλαπλασίασε μετά τόν θάνατο τοῦ συζύγου της.

Ἕνας ἀπό τούς ἀγαθοεργούς σκοπούς της ἦταν καί ἡ φροντίδα της γιά τήν τιμή

τῆς μνήμης τῶν Τεσσαράκοντα Μαρτύρων, πού θανατώθηκαν τό 320 στή Σεβάστεια τῆς Ἀρμενίας. Συγκεκριμένα ἡ Ἐμμέλια φρόντισε νά συγκεντρώσει τά ὀστᾶ τῶν μαρτύρων σέ εἰδική θήκη (λάρνακα), νά τήν τοποθετήσει σέ ἕναν ναΐσκο (σηκό), καί νά ἐγκαινιάσει «τήν ἐπί τοῖς λειψάνοις πανήγυριν τήν πρώτην».

Ὁ χρόνος πού ἔγινε τό πανηγύρι πρέπει, σύμφωνα μέ τά λόγια τοῦ ἁγίου Γρηγορίου, νά τοποθετηθεῖ λίγα ἔτη μετά τό 345, δηλαδή 25-30 περίπου χρόνια μετά τήν ἐκδημία τῶν Τεσσαράκοντα Μαρτύρων. Τό συμπέρασμα αὐτό συνάγεται ἀπό δύο ἐνδεχομένης ἀξίας στοιχεῖα. Τό πρῶτο συνδέεται μέ τό γεγονός ὅτι δέν ἀναφέρεται σύμπραξη τοῦ συζύγου τῆς Ἐμμελίας στό ἱερό αὐτό ἔργο. Θυμίζουμε ὅτι ὁ σύζυγος πρέπει νά πέθανε λίγο μετά τό 345. Τό δεύτερο στοιχεῖο στηρίζεται στήν ὁμολογία τοῦ ἰδίου τοῦ ἁγ. Γρηγορίου ὅτι, τότε πού συνέβη ἡ πρώτη «πανήγυρης», ὅπου καί διέπραξε τή σχετική ἀταξία, ἦταν «ἔτι νέος». Ἐπειδή στόν θάνατο τοῦ πατέρα του ὁ ἅγ. Γρηγόριος ἦταν λίγο μεγαλύτερος ἀπό 10 ἐτῶν, μποροῦμε νά ὑποθέσουμε ὅτι ἡ ἡλικία τοῦ Γρηγορίου στά ἐγκαίνια τῆς τιμῆς τῶν λειψάνων τῶν Τεσσαράκοντα Μαρτύρων θά ἦταν γύρω στά 15 χρόνια.

Καιρός νά δοῦμε τώρα τό σχετικό περιστατικό, σύμφωνα μέ τή μαρτυρία τοῦ ἁγ. Γρηγορίου. Ἀπό τά λεγόμενά του συνάγεται ὅτι ἡ μητέρα του εἶχε τήν εὐθύνη γιά τή διοργάνωση τῆς γιορτῆς. Μέ τήν εὐκαιρία αὐτή συνέστησε στόν νεαρό Γρηγόριο νά ἔρθει μαζί της, γιά νά παρακολουθήσει ὅσα θά διαδραματιστοῦν. Φαίνεται ὅτι ὁ Γρηγόριος στεκόταν κάπως μακρυά ἀπό τέτοιες ἐκδηλώσεις, ἀκόμη κι ἄν ἐπρόκειτο νά μετάσχει ἀνεπίσημα, μαζί μέ τόν κοινό λαό. Ἄπειρος ἀπό τέτοια πράγματα, τοῦ κακοφάνηκε ἡ πρόταση τῆς μητέρας του, πολύ δέ περισσότερο ἐπειδή ἔπρεπε νά γίνουν ὅλα γρήγορα. Γκρίνιαξε μάλιστα στή μητέρα του, πού ὄχι μόνο δέν ἀνέβαλε τό πανηγύρι γι’ ἀργότερα ἀλλά, παρά τίς τόσες φροντίδες γιά τήν ὀργάνωση, τό μετέφερε πιό νωρίς.

Τελικά ὅμως, καί παρά τή γκρίνια του, πῆρε τόν δρόμο γιά τόν τόπο πού θά γινόταν ἡ τελετή. Ὅταν ἔφτασε στόν προορισμό του, εἶχε ἤδη ἀρχίσει ἡ ὁλονυκτία, πού γινόταν στόν κῆπο, δηλαδή ἐκεῖ πού βρίσκονταν τά λείψανα τῶν μαρτύρων. Ὁ νεαρός Γρηγόριος, ἀντί νά παρακολουθήσει τήν ἱερή ἀκολουθία, μπῆκε στό παρακείμενο σπίτι, διάλεξε ἕνα δωμάτιο καί ἔπεσε νά κοιμηθεῖ. Γρήγορα τόν πῆρε ὁ ὕπνος. Τότε εἶδε τό ἑξῆς ὄνειρο: Ἤθελε δῆθεν νά μπεῖ στόν κῆπο, ὅπου τελεῖτο ἡ ὁλονυκτία. Προχώρησε πρός τήν εἴσοδο τοῦ κήπου, ἀλλά ἡ εἴσοδος εἶχε καταλειφθεῖ ἀπό ἕνα πλῆθος στρατιωτῶν. Στήν προσπάθειά του νά περάσει μέσα οἱ στρατιῶτες σηκώθηκαν, πρόβαλαν ἀπειλητικά τά ραβδιά τους καί τοῦ ἐμπόδισαν τήν εἴσοδο. Κινδύνεψε μάλιστα νά χτυπηθεῖ, ἄν δέν μεσολαβοῦσε κάποιος ἀπό τούς στρατιῶτες, πού φαινόταν πιό φιλάνθρωπος.

Τή στιγμή ἐκείνη ξύπνησε. Ξαφνιασμένος ἀπό τό ὄνειρο ἀναλογίστηκε αὐθόρμητα

τή συμπεριφορά πού ἔδειξε στή μητέρα του. Ταυτόχρονα πῆρε τό μήνυμα πού τοῦ ἔδωσαν οἱ στρατιῶτες, οἱ ὁποῖοι δέν ἦσαν ἄλλοι παρά οἱ Τεσσαράκοντα Μάρτυρες, καί φοβήθηκε. Τότε ξέσπασε σέ λυγμούς γιά τήν προηγούμενη συμπεριφορά του. Ἀμέσως κατέβηκε κάτω στόν κῆπο καί ἔχυσε πικρά δάκρυα πάνω στή θήκη τῶν λειψάνων, ἐνῶ συγχρόνως παρακαλοῦσε τόν Θεό νά τόν συγχωρήσει καί ζητοῦσε ἀπό τούς ἁγίους στρατιῶτες νά τοῦ δώσουν «ἀμνηστία».

Βουλγαράκης Ἠλίας, Στιγμιότυπα ἀπό τήν ἐποχή τῶν Πατέρων, Ἐκδ. Ἁρμός

Πηγή: agiazoni.gr